

ת"פ (ירושלים) 21759-12-22 - מדינת ישראל נ' יחיה אבו הדואן

ת"פ (ירושלים) 21759-12-22 - מדינת ישראל נ' יחיה אבו הדואן שולח ירושלים

ת"פ (ירושלים) 21759-12-22

מדינת ישראל

נגד

יחיה אבו הדואן

בית משפט השלום בירושלים

[02.04.2025]

כבוד השופט ג'ויה סקפה שפירא

ב"כ המאשימה: עו"ד שרית רייך אבניאלי

ב"כ הנאשם: עו"ד סלבה רודנקו

החלטה

כללי

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת השמטת הכנסה מדו"ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) [להלן: "הפקודה" או "פקודת מס הכנסה"] ועבירת מרמה, ערמה או תחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודה.

על פי הנתען בכתב האישום בין השנים 2011 ו-2016 היה הנאשם בעליו הבלעדי וניהל עסק לקניית, הבחלת ומכירת בננות והיה אחראי בלעדי על רכישות הבננות ועל ניהול דו"חותיו השנתיים של העסק. עוד נטען כי לאורך התקופה הרלבנטית, הגיש הנאשם דו"חות שנתיים של העסק לרשויות המס, שבהם רשם בכזב קניות בננות בסכום נמוך מסכום הרכישה בפועל של העסק, במטרה להתחמק מתשלום מס. כך, נטען, כי בשנים אלה הנאשם דיווח על קניות בסך של 405,590 ₪ סך הכל, הגם שבפועל רכש בננות בסכום של 30,855 ₪ ונמנע מרישום קניות בסך 29,641,199 ₪. עוד נטען כי במהלך התקופה הרלוונטית לאישום, כתב הנאשם בדוחות השנתיים של העסק שהגיש לרשויות המס, מחזור הכנסות בסכום הנמוך מסך מחזור ההכנסות בפועל של העסק במטרה להתחמק מתשלום מס. נטען כי הנאשם דיווח על מחזור הכנסות בסך 1,726,944 ₪ בעוד שבפועל מחזור הכנסותיו לאחר מכירת הבננות עלה על סכום זה, והכל במטרה להתחמק מתשלום מס.

2. כתב האישום הוגש ביום 11.12.22.

3. ביום 23.3.25 הגיש ב"כ הנאשם טענות מקדמיות, ולצדן בקשה לביטול כתב האישום. במסגרת זאת נטען כי כתב האישום הוגש בחריגה מהמועדים שנקבעו בסעיף 57 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 וההנחיות המנהליות שהותקנו מכוחו, כי כתב האישום אינו מגלה עבירה לפי סעיף 220 לפקודה וכי כתב האישום הוגש ללא סמכות.

4. המאשימה הגישה תגובתה ובה ביקשה לדחות את טענות הנאשם.
דין והכרעה
א. סעיף 57א לחוק סדר הדין הפלילי
5. להלן יפורטו המועדים הרלבנטיים, אשר אין עליהם מחלוקת, והם עולים מתוך כתבי בי-דין שהגישו הצדדים והמסמכים שצירפו לטיעוניהם:
· 3.4.17 - חקירתו הראשונה של הנאשם באזהרה ברשות המיסים.
· 22.1.18 - קליטת תיק החקירה במשרדי המאשימה.
· 22.7.19 - ניתנה ארכת תובע לטיפול בתיק למשך שישה חודשים. בתוך תקופה זו הוגשה בקשת כופר ראשונה על ידי הנאשם.
· 29.12.19 - הגשת חוות דעת התביעה בעניין בקשת כופר ראשונה.
· 5.1.20 עד 14.12.21 - השלמת חקירה ראשונה.
· 3.5.20 - החלטת ועדת הכופר הדוחה את הבקשה לכופר.
· 16.12.21 - משלוח הודעת יידוע לנאשם. המכתב חזר ביום 31.1.22 בשל "כתובת לא ידועה".
· 6.1.22 - הגשת חוות דעת התביעה בעניין בקשת כופר שנייה.
· 8.2.22 - משלוח מכתב יידוע נוסף לכתובת אחרת של הנאשם. המכתב חזר כ"לא נדרש" ביום 10.4.22.
· 22.3.22 - החלטת ועדת כופר הדוחה את הבקשה לכופר.
· 11.4.22 עד 31.7.22 - השלמת חקירה שנייה.
· 29.11.22 - ניתנה ארכה בדיעבד לטיפול בתיק מטעם המשנה לפרקליט המדינה למשך שישה חודשים נוספים.
· 11.12.22 - הגשת כתב האישום.
6. העבירות שבהן מואשם הנאשם הן עבירות מסוג פשע שעונש המאסר הקבוע לצדן הוא שבע שנות מאסר, ולפיכך, בהתאם לסעיף 4(א)(2)(ב) להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 (בנוסח שהיה בתוקף במועד הגשת כתב האישום) משך הטיפול בתיק על ידי רשויות התביעה הוא 18 חודשים.
7. בנוסף, בהתאם להוראת סעיף 2(ב)(3) לנוהל רשות המיסים להגבלת משך זמן חקירת חשודים, יש לסיים את החקירה לא יאוחר מתום שלוש שנים מיום חקירתו הראשונה של החשוד באזהרה, עיכובו או מעצרו.

8. בעניינו של הנאשם חלפו 4 שנים, 10 חודשים ו-19 ימים מיום קליטת התיק בפרקליטות ועד ליום הגשת כתב האישום.
9. במהלך הטיפול בתיק ניתנו שתי אורכות בנות שישה חודשים כל אחת לטיפול בו-האחת על ידי תובע, והשנייה, בדיעבד, על ידי המשנה לפרקליט המדינה, כך שמשך הטיפול בתיק שנקצב במקרה דנן, לאחר הארכות הוא שנתיים וחצי (30 חודשים).
10. ב"כ הנאשם טען כי לא הייתה הצדקה למתן ארכה על ידי המשנה לפרקליט המדינה, שכן בניגוד לנדרש בהנחית היועץ המשפטי לממשלה, לא היו טעמים מיוחדים שהצדיקו מתן ארכה זו. ואולם, מתן ארכה בדיעבד על ידי המשנה לפרקליט המדינה אינו מחייב קיומם של טעמים מיוחדים, אלא רק מונה, בסעיפים 4(ד) ו-4(ה) להנחיה, את השיקולים שעליו לשקול בעת בחינת מתן הארכה. אף אחד משיקולים אלה אינו מנדטורי, ולא הובאה כל ראיה הסותרת את הנחת התקינות המנהלית, שעל פיה שיקולים אלה אמנם הובאו בחשבון.
11. בהתאם להוראות סעיף 4(ג)(1) להנחית היועץ המשפטי לממשלה, בתקופות שבהן היה התיק מצוי בהשלמת חקירה יעצר מניין זמן טיפול התביעה בתיק. אין חולק על הוראה זו, ועל כך שבמקרה דנן שתי השלמות החקירה שבוצעו נמשכו, יחד, שנתיים, חודשיים ו-29 ימים.
12. ב"כ הנאשם טען כי אין מקום להתחשב בתקופת השלמת החקירה הראשונה כתקופה המעכבת את משך הטיפול של התביעה בתיק, הן בשל כך שלאורך מרבית התקופה לא בוצעו פעולות חקירה ואלה בוצעו רק בחודשים אוקטובר ודצמבר 2021, הן בשל כך לא קוימה הוראת נוהל המשנה לפרקליט המדינה בדבר מעקב אחר תיקים המצויים בהשלמת חקירה.
13. השלמת החקירה נמשכה אמנם למעלה מ-23 חודשים. ואולם, בהתאם להוראות סעיף 3(א)(2) לנוהל רשות המיסים להגבלת משך זמן חקירת חשודים, כאשר תקופת השלמת החקירה עולה על 6 חודשים, היא תובא בחשבון במסגרת משך זמן החקירה הכולל של התיק, המוגבל, במקרה דנן לשלוש שנים. לפיכך, חישוב זמן חקירת התיק עד להעברתו לפרקליטות לראשונה, פרק זמן של כשבעה חודשים, יחד עם השלמת החקירה הראשונה, מלמד כי סך כל תקופה זו היא פחות משלוש שנים, ועל כן אין חריגה מאיזה מהנהלים.
- אשר לטענה כי הפרקליטות לא עמדה בנוהל המשנה לפרקליט המדינה בדבר מעקב אחר תיקים המצויים בהשלמת חקירה, יש לומר כי נוהל זה נכנס לתוקפו, על פי טענת הנאשם עצמו, ביום 3.2.21, וממילא לא ניתן היה לעמוד בהוראותיו טרם התקנתו. אשר לתקופה שלאחר התקנתו, המאשימה בהבירה כי במהלך שנת 2021 בוצעו שלוש פניות לגורמי החקירה, וכי ביום 14.10.21 התקיימה עמם ישיבה בנוגע להתקדמות השלמת החקירה, כך שיש לדחות את הטענה לאי עמידה בהוראות הנוהל בתקופה שלאחר התקנתו.
14. לפיכך, משך הטיפול בתיק על ידי התביעה, בניכוי הימים שבהם נעצר הטיפול בשל השלמות חקירה הוא שנתיים, 7 חודשים ו-20 ימים.

15. סעיף 4(ג) (8) להנחיית היועץ המשפטי לממשלה קובע שהתקופה ממועד העברת חוות דעת התביעה לגורם המוסמך ברשות המיסים בנוגע לבקשה של חשוד להמרת הליך הפלילי בתשלום כופר כסף ועד ליום שבו החליט הגורם המוסמך לדחות את הבקשה, לא יבוא במניין תקופת הטיפול בתיק. בעניינו של הנאשם הוגשו שתי בקשות כופר, ושתי עצירות טיפול מטעם זה- הראשונה מיום 29.12.19 עד יום 3.5.20, והשנייה מיום 6.1.22, עד יום 22.3.22. ואולם ביחס לעצירת הטיפול הראשונה, מאחר ורובה חפפה לתקופת השלמת החקירה הראשונה, אשקול רק את שבעת הימים מיום 29.12.19 ועד ליום 4.1.20. בסך הכל חודשיים ועשרים ושלושה ימים.
16. מכאן שמשך הטיפול בתיק על ידי התביעה, בניכוי הימים שבהם נעצר הטיפול בשל השלמות חקירה ובשל הטיפול בקשות הכופר הוא שנתיים, ארבעה חודשים ועשרים ושבעה ימים, פחות ממשיך הזמן שהוקצב לטיפול בתיק בתוספת האורכות שניתנו, ודי בכך, כדי להוביל למסקנה כי המאשימה עמדה בזמנים שנקבצו בסעיף 57א לחוק סדר הדין הפלילי, בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה ובנוהל רשות המיסים בדבר משך החקירה.
17. למעלה מן הצורך אתייחס לתקופת עצירת משך הטיפול המופיעה בסעיף 4(ג) (3) להנחיית היועץ המשפטי לממשלה, אשר קובע שהתקופה ממועד הגשת הבקשה לשימוע או הודעה לחשוד על אפשרות הגשת בקשה לשימוע, לפי המוקדם שבהם ועד למועד האחרון של ההחלטה בהליכים השימוע או עד למועד האחרון לקיום השימוע, לפי המאוחר, לא יבואו במניין תקופת הטיפול בתיק. אין חולק על מועד משלוח מכתבי היידוע, אך הצדדים חלוקים בשאלה מהו "מועד ההודעה" כמשמעותו בסעיף 4(ג) (3) הנ"ל. מובן כי לא ניתן לקבל את טענת הנאשם כי מועד ההודעה הוא המועד שבו הוא קיבל את ההודעה, שכן רשויות התביעה אינן יכולות לשלוט על מועד זה. עם זאת, לא ניתן לקבל גם את עמדת המאשימה שלפיה יום משלוח ההודעה הוא "מועד ההודעה", שכן ברור שדבר דואר רשום הנשלח באופן רגיל לא מגיע לייעדו באותו היום. בהתאם להראות סעיף 57ג (2) לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א-1971, יש לראות את מועד ההמצאה במועד שבו המכתב היה מגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, דהיינו שבעה ימי עסקים (על פי התחייבות דואר ישראל). משעה שהנאשם לא ביקש כי ייערך לו שימוע, פרק הזמן שיש לייחס להליכי השימוע הוא מיום 23.12.21 (שבעה ימים לאחר משלוח הודעת היידוע הראשונה) ועד ליום 31.12.21, שבו חזר המכתב, וכן מיום 15.2.22 (שבעה ימים לאחר משלוח הודעת היידוע השנייה) ועד ליום 15.3.22 (בחלוף 30 ימים מיום קבלת ההודעה, בהתאם להוראות סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי), ובסך הכל חודש ושמונה ימים, שגם הם לא יבואו במניין משך הטיפול בתיק.
18. משעה שהמאשימה פעלה לשלוח את הודעות היידוע לכתובתו הרשומה של הנאשם במשרד הפנים ולכתובת נוספת שאותה פעלה למצוא, יש לקבוע כי פעלה בשקידה סבירה לאתר את כתובתו ולהודיע לו על זכותו לשימוע.
19. לנוכח האמור לעיל, לא מצאתי כי המאשימה חרגה מההנחיות בדבר משך החקירה והטיפול בתיק והטענה המקדמית בעניין זה נדחית.

20. בשולי הדברים, אך לא בשולי חשיבותם אעיר, כי הוראות סעיף 57א לחוק סדר הדין הפלילי נועדו להוות מסגרת זמנים שתמנע עינוי דין לנאשם, בשל הימשכות ההליכים.
- במקרה דנן כתב האישום הוגש, כפי שפורט לעיל, ביום 11.12.22. עו"ד רודנקו מונה לייצג את הנאשם כעבור כארבעה חודשים, ביום 20.4.23. אף על פי כן, הטענות המקדמיות הוגשו רק בחלוף כשנתיים ימים מאז המינוי, כאשר עיקר הזמן שחלף הוקדש לבקשות דחייה חוזרות ונשנות של ההגנה, וכאשר ההגנה הצהירה על כוונתה להגיש טענות מקדמיות כבר בחודש יוני 2024.
- מצופה ממי שמבקש סעד מבית המשפט על פי הוראות סעיף 57א לחוק סדר הדין הפלילי להגיע לדיון בבקשה "בידיים נקיות". קשה לגלות הבנה לנאשם שמבקש סעד בשל עינוי דין, כביכול, בשעה שהוא עצמו הביא במעשיו ובמחדליו להימשכות ההליכים לאורך תקופה לא מבוטלת בת כשנתיים ימים. מטעם זה מוטב היה גם אילו טענת ההגנה לשיהוי בהגשת כתב האישום לא הייתה מושמעת כלל.
- ב. התקיימות יסודות עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה
21. הוראות סעיף 220 לפקודת מס הכנסה קובעת:
- "אדם אשר במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו- מאסר שבע שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ופי שניים מסכום ההכנסה שהעלים שהתכוון להעלים או שעזר להעלים, או שני העונשים כאחד; ואלו הן:
- (1) השמיט מתוך דו"ח על פי הפקודה כל הכנסה שיש לכללה בדו"ח;
- ...
- (5) השתמש בכל מרמה, ערמה או תחבולה, או הרשה להשתמש בהן;
- ..."
22. ההבדל בין הוראת חיקוק זו להוראות סעיף 216 לפקודה, הוא בקיומה של דרישת כוונה מיוחדת להתחמק מתשלום מס. בעוד שסעיף 216 לפקודה הוא עבירת התנהגות שאינה דורשת תוצאה, וממילא אינה דורשת יחס חפצי לתוצאה, הרי שסעיף 220, שאמנם גם הוא עבירת התנהגות, דורש קיומו של יסוד נפשי מיוחד מסוג מטרה להביא לתוצאה של התחמקות מתשלום מס.
23. הפסיקה שאליה מתייחס ב"כ הנאשם בע"פ 1182/99 הורביץ נ' מדינת ישראל (פ"ד נ(4), 1) ובע"פ 5529/12 אוהב ציון נ' מדינת ישראל (נבו, 9.11.14) עוסקת בסוגיית הוכחת היסוד הנפשי המיוחד שנדרש בעבירה לפי סעיף 220 לפקודה, כוונה להשיג את היעד של התחמקות ממס, ולא בהיקפם של יסודות העבירה.
24. אמת, עבירות לפי סעיף 220 לפקודה מקימות, במרבית המקרים גם עבירות לפי סעיף 216 לפקודה, ואולם בניגוד לנטען, ההלכה הפסוקה לא הוסיפה על העבירות לפי סעיף 220 יסודות שאינם מנויים בהן, ולא קבעה כי התנהגות כזו או אחרת אינה יכולה להוות מרמה. לרוב, מדובר בסוגיות ראייתיות, שמקומן להתברר במסגרת שמיעת הראיות.

25. כך או כך, משעה שבסעיף 6 לעובדות כתב האישום צוין כי הנאשם השמיט הכנסות מהדו"חות שהגיש, משעה שבסעיף 5 לעובדות כתב האישום צוין כי הנאשם הגיש לרשויות המס דו"חות כוזבים ביחס להיקפי רכישת הבננות, ומשעה שבסעיף 7 לפרק העובדות צוין כי כל המעשים נעשו ביוזעין ומתוך כוונה להתחמק מתשלום מס, די בכך כדי להקים את כלל יסודות העבירות המיוחסות לנאשם.
26. מובן כי אין בכך כדי לקבוע דבר בשאלה האם יש בידי התביעה ראיות להוכחת עובדות נטענות אלה.
27. לפיכך הטענה כי כתב האישום אינו מגלה עבירה נדחית.
ג. סמכות התביעה
28. פרקליטי רשות המיסים הוסמכו כתובעים על ידי היועץ המשפטי לממשלה מכח סמכותו לפי סעיף 12(א)(1)(ב) לחוק סדר הפלילי. ואולם, הסמכה זו אינה בלעדית, ומכל מקום אינה גורעת מהסמכות הכללית של פרקליטים מפרקליטות המדינה להגיש כתבי אישום ולנהל את התביעה בישראל.
29. פרקליטי פרקליטות המדינה, על מחוזותיה השונים, מגישים מזה שנים כתבי אישום בעבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, ולא זו בלבד שהם מוסמכים לכך על פי סעיף 12(1)(א) אלא שלאורך השנים הם גם צברו ניסיון בייצוג בתיקים מסוג זה/על כן לא מצאתי ממש בטענה כי הם נעדרים את הידע המקצועי המיוחד הנדרש לטפל בתיקים מסוג זה, ואשר קיים אצל תובעי רשות המיסים.
30. לפיכך, גם הטענה כי כתב האישום נערך ונחתם על ידי תובע שאין לו סמכות להגישו, נדחית.
סוף דבר
31. הטענות המקדמיות נדחות.
32. המזכירות תעביר העתק ההחלטה לצדדים.
- ניתנה היום, ד' ניסן תשפ"ה, 02 אפריל 2025, בהעדר הצדדים.